

Obsah

ÚVOD	11
OSTURNĀ	15
CHARAKTERISTIKA NĀŘEČÍ	15
TEXTY	16
<i>O obci a svĀtcích</i>	16
<i>Nad fotografiemi Karla Plicky</i>	16
<i>Svatba (1)</i>	17
<i>Svatba (2)</i>	17
<i>Narození dítěte, křtiny</i>	19
<i>Jidlo</i>	20
<i>Vánoce</i>	21
<i>Současný život v obci</i>	23
<i>Hospodářství</i>	23
<i>Zpracování lnu</i>	24
<i>Vlna</i>	25
<i>Přástky</i>	26
<i>Kroj</i>	27
<i>Pec</i>	28
<i>Hospodářské budovy, zahrada</i>	29
<i>Netopýr</i>	30
<i>Vůz</i>	30
<i>Orba pluhem</i>	31
VELKÝ LIPNÍK	33
CHARAKTERISTIKA NĀŘEČÍ	33
TEXTY	34
<i>Rusařa (svátek Svaté Trojice)</i>	34
<i>Svatba</i>	34
<i>Vánoce</i>	36
<i>Jidlo</i>	37
<i>Zabijačka</i>	37
<i>Co se pěstovalo</i>	38
<i>Pasení dobytka v noci</i>	38
<i>Svěcení vody na Zjevení Páně</i>	39
<i>Mizející slova</i>	40
<i>Len</i>	40
<i>Válka</i>	42
<i>Hospodaření, kontingenty, založení družstva</i>	47
<i>Koňský záprah</i>	48
<i>Škola, jazyk výuky</i>	49

STRÁÑANY	51
CHARAKTERISTIKA NÁŘEČÍ	51
TEXTY	51
<i>Vzpomínky na válku</i>	51
<i>O obci</i>	54
<i>Zahrada</i>	55
<i>Koleda na Vánoce a na Tři krále</i>	55
<i>Divoženka</i>	56
<i>Zaklínadlo proti uřknutí (z očí)</i>	57
PAČA	59
CHARAKTERISTIKA NÁŘEČÍ	59
TEXTY	59
<i>Zpracování konopí</i>	59
<i>Mláčení obilí</i>	60
<i>Vlna</i>	60
<i>Pluh</i>	61
<i>Kastrace hospodářských zvířat</i>	62
<i>Orba s voly, vláčení</i>	62
<i>Vůz, svážení sena</i>	64
ZÁVADKA	67
CHARAKTERISTIKA NÁŘEČÍ	67
TEXTY	68
<i>2. světová válka</i>	68
<i>Chudoba po válce</i>	72
<i>Optanti</i>	73
<i>Zábava, tanec</i>	74
<i>Vánoce</i>	74
<i>„Mladenki“</i>	76
<i>Trojice, stavění májů</i>	77
<i>Škola, jazyk výuky</i>	78
<i>O svém nářečí a o nářečí blízkých obcí</i>	81
<i>Církevní problematika</i>	82
<i>Kroj</i>	87
<i>Svatba</i>	87
<i>Bylinky a lesní plody</i>	90
<i>Houby</i>	91
<i>Přástky</i>	92
<i>Zpracování lnu</i>	93
<i>Rekruti, odvody</i>	97
<i>Hospodaření</i>	98
PORÁČ	99
CHARAKTERISTIKA NÁŘEČÍ	99
TEXTY	100

<i>Vyprávění o vlastním životě</i>	100
<i>Pasení ovcí, výroba syřidla</i>	103
<i>Výroba sýra a brynzý</i>	105
<i>Žinčica (žentica)</i>	107
<i>Stříhání ovcí, zpracování vlny</i>	108
<i>Oblečení a obuv</i>	109
<i>Pasení hovězího dobytka</i>	110
<i>Kolo vozu</i>	111
<i>Vůz</i>	112
<i>Obilí, mletí mouky</i>	112
<i>Mláčení obilí</i>	113
<i>Volský záprah</i>	114
<i>Kosa</i>	114
<i>Práce v dolech</i>	114
<i>Válka</i>	115
<i>Hospodářství, kontingenty, založení družstva</i>	115
<i>Koňský postroj</i>	116
<i>Velikonoce, Zjevení Páně</i>	117
<i>Koledníci</i>	117
<i>Kůrovec</i>	118
<i>Mikrotoponyma</i>	120
SLOVINKY	121
CHARAKTERISTIKA NÁŘEČÍ	121
TEXTY	122
<i>Kroj</i>	122
<i>Svatba</i>	123
<i>Jak se chodilo „na hory“</i>	125
<i>Valchování vlny</i>	125
<i>Tkaní a snování</i>	126
<i>O obci a náboženském vyznání</i>	127
<i>Dětské hry</i>	129
<i>Péče o dobytek</i>	129
<i>Výroba brynzý</i>	130
<i>Výroba másla</i>	131
<i>Jídlo</i>	131
<i>Štědrovečerní večeře</i>	132
<i>Vánoční zvyky</i>	133
<i>Pečení chleba</i>	134
<i>Koleda</i>	135
<i>Svěcení vody na Zjevení Páně</i>	136
<i>Velikonoce</i>	137
<i>Vlastní nářečí v porovnání se sousedními obcemi</i>	138
<i>Trojice (Rusad'la)</i>	139

HELCMANOVCE	141
CHARAKTERISTIKA NÁŘEČÍ	141
TEXTY	142
<i>O historii obce</i>	142
<i>Rozdíly v jazyce různých generací</i>	143
<i>Porovnání vlastního nářečí s nářečími jiných obcí</i>	143
<i>Selo (neoficiální název obce)</i>	144
<i>O založení fotbalového družstva</i>	145
<i>O vztazích se sousedními obcemi</i>	145
<i>Používání nářečí v rodině</i>	146
<i>Příjezd manželčina bratrance z Německa</i>	147
<i>Seznámení s manželkou</i>	148
<i>Vzpomínky na dětství</i>	148
<i>Láska ke zvířatům</i>	149
<i>Vánoční kapr</i>	150
<i>Vánoce</i>	151
<i>Zvyky na sv. Lucii</i>	152
<i>Zjevení Páně</i>	152
<i>Velikonoce</i>	154
<i>Trojice</i>	155
<i>Svatba</i>	156
SULÍN	157
CHARAKTERISTIKA NÁŘEČÍ	157
TEXTY	158
<i>Škola</i>	158
<i>Sulínka (minerální pramen)</i>	158
<i>O životě v minulosti a v současnosti</i>	160
<i>Jídlo</i>	160
<i>Mletí na ručním mlýnku</i>	161
<i>Vánoce</i>	161
<i>Svatba</i>	162
<i>Tradiční oděv</i>	164
<i>Vyprávění o vlastním životě</i>	165
<i>Tragická smrt syna</i>	166
<i>O Rusínech v Polsku a optantech na Ukrajinu</i>	167
<i>Válka</i>	168
<i>Život po válce, hospodářství</i>	169
MATIAŠKA	171
CHARAKTERISTIKA NÁŘEČÍ	171
TEXTY	172
<i>O obci</i>	172
<i>Škola</i>	172
<i>Vzpomínky na 2. světovou válku</i>	173
<i>Život po válce, práce na družstvu</i>	174

<i>Stloukání másla</i>	175
<i>Jídla</i>	176
<i>Štědrovečerní večere, vánoční zvyky</i>	178
<i>Koleda</i>	180
<i>Svatba</i>	181
<i>Velikonoce</i>	182
<i>Církevní problematika</i>	183
<i>Posvícení</i>	185
<i>Trh</i>	185
<i>Užívání nářečí</i>	186
UBĽA	189
CHARAKTERISTIKA NÁŘEČÍ	189
TEXTY	189
<i>Pluh</i>	189
<i>Postroj na koně</i>	190
<i>Jařmo</i>	191
<i>Řezání dřeva</i>	192
<i>Vůz</i>	192
<i>Proměny nářečí</i>	195
<i>Pěstování a zpracování konopí</i>	195
<i>Tkaní</i>	199
<i>Romové</i>	200
<i>Škola</i>	201
<i>Paseky (kopanice)</i>	202
<i>Žně, založení družstva, mlýn</i>	203
<i>Stavění domů po válce</i>	204
<i>Brambory, kukuřice, pohanka</i>	205
<i>Názvy živočichů</i>	207
<i>Rusínská a maďarská škola</i>	209
<i>Ubľa v minulosti a dnes</i>	210
<i>Houby</i>	211
<i>Mikrotoponyma v Ubľe</i>	213
<i>Názvy reliéfu a toků</i>	215
KORYTŇANY	217
CHARAKTERISTIKA NÁŘEČÍ	217
TEXTY	219
<i>Vánoce</i>	219
<i>Výkup vlastního dítěte</i>	221
<i>Křestní jména</i>	221
<i>Přátelství se sousedními obcemi, náboženské vyznání</i>	221
<i>Jak se žilo</i>	222
<i>Škola</i>	223
<i>Předení</i>	223
<i>Zpracování konopí</i>	224
<i>Tkaní</i>	225

ILNYCJA	231
CHARAKTERISTIKA NÁŘEČÍ	231
TEXTY	232
<i>Dům a hospodářské budovy</i>	232
<i>Nářadí</i>	233
<i>Vzpomínky na dětství (1)</i>	234
<i>Houby</i>	235
<i>Lesní plody, ovoce, byliny</i>	236
<i>Divoká a domácí zvířata</i>	237
<i>O kočce za skříní</i>	238
<i>Hmyz</i>	239
<i>Zahrada</i>	239
<i>Nádobí</i>	240
<i>Jídlo</i>	240
<i>Zabijačka</i>	243
<i>Oblečení</i>	243
<i>Svátky</i>	244
<i>Válka</i>	244
<i>Tkání</i>	245
<i>Hospodářství, práce v kolchozu, pěstování tabáku</i>	248
<i>Zápřah, pluh, brány</i>	251
<i>Pečení chleba</i>	251
<i>Stloukání másla</i>	253
<i>Vzpomínky na dětství (2)</i>	253
<i>Cesta za synem do Ruska</i>	254
KOLOČAVA	257
CHARAKTERISTIKA NÁŘEČÍ	257
TEXTY	257
<i>Život před válkou a za války</i>	258
<i>Pečení chleba a velikonoční pasky</i>	260
<i>Současný život</i>	260
<i>O Šuhajovi</i>	260
<i>Tkání</i>	261
<i>Velikonoce</i>	262
<i>Vánoce</i>	262
<i>Výroba ovčího sýra a vurdy</i>	263
<i>Senoseč</i>	263
<i>O životě v současnosti</i>	263
LITERATURA	265
TEMATICKÝ REJSTŘÍK	269
VYSVĚTLIVKY POUŽITÝCH ZNAKŮ	270
MAPA ZKOUMANÝCH LOKALIT	271